

CLUBUL SENIORILOR PENTRU ÎNZESTRAREA ARMATEI (CSIA)

Adresa: Corbeanca, Str. Cantonului Nr. 9, vila 46, Ilfov, România
Telefon: +40.722.461.590 0723226295 | E-mail: office@csia.ro
Registrul Special al Asociațiilor și Fundațiilor 124PJ/01.11.2024, Judecătoria Buftea
C.I.F.: 51125327/2024
IBAN: RO45 RNCB 0084 1812 5094 0002

Nr. _____ din _____

În atenția:

Decidenților din Ministerul Apărării Naționale, Direcției Generale pentru Armamente și comisiilor de specialitate din Parlamentul României.

Privind:

Opinia CSÎA referitoare la managementul riscului și asigurarea calității pentru achizițiile din Programul SAFE

(De la controlul cu șublerul, la supravegherea inteligentă a contractelor de achiziție din programul SAFE)

România se află în fața celui mai ambițios și accelerat program de modernizare a armatei din istoria sa modernă. Alocările din cadrul Programului SAFE reprezintă o oportunitate istorică de a ne securiza viitorul și de a revitaliza industria națională de apărare. Însă, pe măsură ce avansăm în etapa critică a negocierilor contractuale, trebuie să privim dincolo de termenele de livrare și de specificațiile tehnice de pe hârtie. Trebuie să vorbim despre **asigurarea guvernamentală a calității (Government Quality Assurance - GQA)** într-o paradigmă complet nouă.

În industria de apărare, calitatea nu este un indicator de marketing, ci o graniță rigidă între succesul unei misiuni și pierderea de vieți omenești. Istoric, Armata Română s-a bazat pe o supraveghere fizică strictă, prin Reprezentanțele Militare din fabrici. Astăzi, însă, ne confruntăm cu o realitate matematică de netăgăduit: deficitul sever de personal tehnic și ingineri militari în structurile de control ale MAPN.

Dacă vom încerca să gestionăm contractele din Programul SAFE folosind birocrăția și procedurile rigide din trecut, ne asumăm un risc dublu: fie blocarea liniilor de producție din lipsă de inspectori disponibili pentru semnarea punctelor de oprire (*Hold Points*), fie acceptarea unor echipamente cu vicii ascunse sub presiunea calendarului accelerat.

CLUBUL SENIORILOR PENTRU ÎNZESTRAREA ARMATEI (CSIA)

Adresa: Corbeanca, Str. Cantonului Nr. 9, vila 46, Ilfov, România
Telefon: +40.722.461.590 0723226295 | E-mail: office@csia.ro
Registrul Special al Asociațiilor și Fundațiilor 124PJ/01.11.2024, Judecătoria Buftea
C.I.F.: 51125327/2024
IBAN: RO45 RNCB 0084 1812 5094 0002

OPINII PRIVIND FILOZOFIA DE SUPRAVEGHERE ȘI MANAGEMENTUL DE RISC (GQA HIBRID)

În actualul context de negociere a contractelor, considerăm imperative următoarele măsuri de reformă a procedurilor de supraveghere:

1. Bugetarea corectă a costurilor de calitate („Quality is not free”)

Asigurarea calității conform standardelor NATO AQAP costă. Ea presupune audituri de proces, certificări, testări distructive în poligoane și utilizarea unor laboratoare specializate. Aceste costuri nu trebuie privite ca o cheltuială administrativă curentă a MAPN, ci trebuie **integrate explicit în bugetul fiecărui contract mare din Programul SAFE**. Furnizorii principali (*Prime Contractors*) trebuie să finanțeze, prin arhitectura contractului, infrastructura digitală și testele necesare supravegherii statului.

2. Digitalizare și transferul de responsabilitate prin clauze contractuale de „Product Assurance”

MAPN nu mai are resursele umane necesare pentru a măsura piese pe fluxul de producție. Soluția este transformarea inspectorului militar dintr-un „controlor de piese” într-un „**auditor al sistemelor de calitate**”. Contractele actuale trebuie să oblige marii furnizori internaționali să își asume direct calitatea componentelor integrate în România, oferind totodată MAPN acces digital, de la distanță (remote), la datele de testare, scanările robotizate și rapoartele de conformitate ale fabricii.

3. Aplicarea principiului optimizării resursei umane

Având în vedere ritmul accelerat de implementare și planificarea resurselor de personal ale Achizitorului, supravegherea calității să se realizeze prin trecerea de la controlul fizic permanent la auditul de proces digitalizat și managementul predictiv al riscului.

4. Delegarea calității (Componente din import)

(1) Pentru subansamblurile critice realizate în facilitățile de producție din afara teritoriului), Achizitorul ar trebui să delege activitățile de GQA către autoritățile naționale omoloage din statele respective (ex. BAAINBw din Germania,

CLUBUL SENIORILOR PENTRU ÎNZESTRAREA ARMATEI (CSIA)

Adresa: Corbeanca, Str. Cantonului Nr. 9, vila 46, Ilfov, România
Telefon: +40.722.461.590 0723226295 | E-mail: office@csia.ro
Registrul Special al Asociațiilor și Fundațiilor 124PJ/01.11.2024, Judecătoria Buftea
C.I.F.: 51125327/2024
IBAN: RO45 RNCB 0084 1812 5094 0002

DGA în cazul Franței etc.), în conformitate cu Acordurile NATO de asigurare reciprocă a calității (STANAG 4107).

(2) Furnizorul să fie obligat prin contract să obțină și să prezinte pentru fiecare lot de subansambluri importate Certificatul de Conformitate (CoC) emis de autoritatea militară delegată.

5. Să se treacă la supravegherea digitală a producției locale (Asamblare și integrare în România)

Pentru operațiunile tehnologice desfășurate în fabricile din România, Furnizorul să fie obligat prin contract să implementeze și să garanteze Achizitorului accesul la următoarele sisteme:

- Sistemul de inspecție asistat de Inteligență Artificială (AI Computer Vision):

Toate informațiile legate de procesul de accețanță internă, la producător generate de AI, să fie stocate în format digital inalterabil, iar Rapoartele analitice să fie puse on-line la dispoziția achizitorului

- **Pașaportul Digital al Vehiculului:** O bază de date securizată în care vor fi exportate automat toate datele de producție critice (ex. cuplurile de strângere înregistrate de sculele digitale, rapoartele de testare electrică). Achizitorul să aibă drept de acces și interogare de la distanță (remote access) în timp real la această platformă.

PROVOCAREA ASIMILĂRII ÎN INDUSTRIA AUTOHTONĂ Între rigiditatea privată și decalajul tehnologic al statului

Deoarece Programul SAFE mizează masiv pe integrarea locală și offset, MAPN se va izbi de o realitate autohtonă polarizată, care necesită abordări complet diferite în procesul de supraveghere a calității:

- **Sectorul privat românesc: Tehnologie modernă, dar lipsă de cultură militară.** Companiile private din România au agilitate și linii de producție noi, însă majoritatea nu sunt familiarizate cu rigoarea, disciplina și standardele stricte de trasabilitate cerute de mediul militar (AQAP/NATO). În faza de negociere, MAPN trebuie să impună acestor companii programe de

CLUBUL SENIORILOR PENTRU ÎNZESTRAREA ARMATEI (CSIA)

Adresa: Corbeanca, Str. Cantonului Nr. 9, vila 46, Ilfov, România

Telefon: +40.722.461.590 0723226295 | E-mail: office@csia.ro

Registrul Special al Asociațiilor și Fundațiilor 124PJ/01.11.2024, Judecătoria Buftea

C.I.F.: 51125327/2024

IBAN: RO45 RNCB 0084 1812 5094 0002

mentorat și transfer de cultură organizațională de la partenerii externi, asigurându-se că procedurile lor civile sunt corect adaptate cerințelor de securitate națională.

- **Sectorul de stat (Romarm): Tradiție militară, dar decalaj tehnologic major.** Uzinele de stat dețin memoria instituțională, dar au rămas mult în urmă. În timp ce industria de apărare globală integrează masiv tehnologii de Inteligență Artificială (AI) pentru mentenanță predictivă, control automatizat al defectelor prin computer vision sau optimizarea algoritmilor de tragere, fabricile noastre încă funcționează pe fluxuri tehnologice depășite. MAPN nu poate controla calitatea secolului XXI cu instrumente din secolul XX. Achizițiile SAFE trebuie condiționate de o infuzie tehnologică de urgență în aceste uzine, forțând partenerii străini să modernizeze liniile de producție autohtone, nu doar să le folosească ca ateliere de asamblare manuală.

- **Negocierea contractelor SAFE nu este doar despre ce cumpărăm și cât costă, ci și despre cum ne asigurăm că ceea ce primim va funcționa ireproșabil pe câmpul de luptă.**

Facem un apel către echipele de negociere ale MAPN să utilizeze această fereastră de oportunitate pentru a impune clauze moderne de management al riscului și asigurare a calității. Graba achizițiilor accelerate nu trebuie să devină inamicul rigurorii tehnice, iar modernizarea Armatei Române trebuie să înceapă cu modernizarea modului în care ne controlăm standardele.

Consiliul Director al CSIA

București, 26 mai 2026